

UČIMO O VAZDUHU

Vazduh je oko nas – nevidljiv, ali neophodan za život!

ŠTA JE VAZDUH?

Vazduh je smješa gasova koja okružuje našu planetu. Najvažniji gasovi su:

78% AZOT
21% KISEONIK
1% OSTALI GASOVI (ARGON, UGLJEN-DIOKSID I DRUGI)

ČIST VAZDUH ZA ZDRAV ŽIVOT!

ZAŠTO JE VAZDUH VAŽAN?

- Omogućava disanje svim živim bićima.
- Pomaže biljkama da rastu.
- Štiti nas od štetnih zraka sa Sunca.

ŠTA ZAGAĐUJE VAZDUH?

INDUSTRIJA IZDUVNI GASOVI GRIJANJE NA ČVRSTA GORIVA PALJENJE OTPADA

Zagađenje vazduha šteti našem zdravlju i prirodi.

ŠTA MOŽEMO DA URADIMO?

Sadimo drveće. Koristimo bicikl ili idemo pješke. Koristimo javni prevoz. Recikliramo otpad. Štedimo energiju i čuvajmo prirodu.

KAKAV JE VAZDUH DANAS?

Pratimo kvalitet vazduha!

- DOBAR** – vazduh je čist.
- UMJEREN** – osjetljive osobe mogu osjetiti tegobe.
- LOŠ** – izbjegavajte duži boravak napolju.
- VRLO LOŠ** – štetno po zdravlje svih ljudi.

INFORMIŠI SE, DJELUJ I DIŠI LAKŠE!

MALI KORACI – VELIKE PROMJENE!

ČIST VAZDUH – NAŠE PRAVO I NAŠA ODGOVORNOST!

Zašto su povećane vrijednosti prizemnog ozona tokom ljetnjih mjeseci?

< Nedopustivo je pričati o namjerno izazvanim požarima a ne indetifikovati sankcionisati odgovorne !!!

Uporedna analiza predstavljanja rezultata kvaliteta vazduha u Crnoj Gori i Evropskoj Uniji

Sadržaj |

EKOSKOP: Zašto su povećane vrijednosti prizemnog ozona tokom ljetnjeg perioda 2

EUROSKOP: Uporedna analiza predstavljanja kvaliteta vazduha u Crnoj Gori i EU 3

Nedopustivo je pričati o namjerno izazvanim požarima a ne identifikovati i sankcionisati odgovorne 5

AKTUELNOSTI 7

ECO CHAT: Danilo Pićirić- „Ne moramo voljeti zmije da bismo ih poštovali” 8

Uvod urednika |**Piše:** Aleksandar Perović**IMPRESSUM**

Elektronski bilten „Ekolog”
ISSN 1800-7031

Osnivač i izdavač:
Ekološki pokret „Ozon”

Glavni i odgovorni urednik:
Aleksandar Perović

Redakcija;
Dr Nikola Perović, mr Radoš Đurović,
MSc Miloš Džiknić

Distribucija:
Besplatna, elektronskom poštom

Tiraž:
Neograničen

Adresa redakcije:
Serdara Jola Piletića 1
81 400 Nikšić

☎ 040 206 564 ✉ office@ozon.org.me

www.ozon.org.me

✖ ozonmne | 📷 ozonmne

Iako je avgust vrijeme odmora za nas je bio radan, prije svega zbog interesovanja građana o kvalitetu vazduha, pa smo u ovom broju pripremili informacije koje će pomoći u boljem razumijevanju problematike.

Reagovali smo u u vezi odgovornosti za tvrdnje nadležnih o namjerno izazvanim požarima širom Crne Gore.

Kao i svake godine kovali smo tradicionalno pasulj prvog dana „Lake festa”, gdje smo podijeli i 10 ulaznica za najvjernije „stanare” eko kampa uz prigodne poklone koji će ih podsjećati na ovogodišnje druženje.

Dali smo podršku i organizaciji turnira basket 3x3 u Ožrinićima koji nosi ime po našem proslavljenom košarkašu Žarku Varajiću, gdje smo donirali posudu za selektivno odlaganje ambalažnog otpada sa porukom „Ubaci PET opet”, čime smo pokušali simbolično uticati na stvaranje navike reciklaže.

U ovom broju čitajte „Eco chat“ u kom naš Miloš razgovara sa Danilom Pićirićem o zmijama na malo drugačiji način.

I naravno tu su aktuelnosti, prije svega o novim zakonima usvojenim tokom avgusta.

Uživajte u čitanju i širite dalje informacije i priče koje vam se svide 😊😊😊

EKO SKOP

Zašto su povećane vrijednosti prizemnog ozona tokom ljetnjih mjeseci?

Tokom prethodnog mjeseca putem različitih vidova komunikacije, pa i direktnom, dobijali smo pitanja od građana/ki Nikšića zašto je vazduh „Prihvatljiv“ i šta uzrokuje povećane koncentracije prizemnog ozona. Smatrali smo da je potrebno detaljnije pojasniti i upravo to u nastavku činimo kako bi do javnosti došle potvrđene informacije.

Prizemni ozon je "sekundarni zagađivač" koji nastaje u hemijskim reakcijama pod uticajem snažnog sunčevog zračenja. Kada se azotovi oksidi (NO_x) i isparljiva organska jedinjenja (VOC) nađu u atmosferi tokom vrućih ljetnjih dana, sunce djeluje kao katalizator koji te spojeve pretvara u ozon.

Prizemni ozon je ozbiljan izazov za javno zdravlje, a svijest o njemu prvi je korak u zaštiti. Bez obzira da li živite u gradu ili selu u unutrašnjosti, ljetna vrešina nosi sa sobom hemijske procese koji utiču na naša pluća. Budite informisani, pratite kako se kreće kvalitet vazduha putem aplikacije Vazduh.me i poštujte preporuke Instituta za javno zdravlje Crne Gore, dostupne na aplikaciji.

POVEĆANA KONCENTRACIJA PRIZEMNOG OZONA

Nevidljivi zagađivač. Stvaran rizik.

IZVORI ZAGAĐUJUĆIH MATERIJA

- saobraćaj
- industrija
- termoelektrane
- isparavanja goriva
- hemijski rastvarači

NO_x + VOC

↓

SUNČEVA SVJETLOST

↓

O₃ (ozon)

SUNČEVA SVJETLOST i visoke temperature

PRIZEMNI OZON (ZAGAĐUJUĆI GAS)

TRENTNA SITUACIJA

VISOKE KONCENTRACIJE OZONA

KVALITET VAZDUHA: **LOŠ / VRLO LOŠ**

Povećane koncentracije prizemnog ozona najčešće se javljaju tokom sunčanih, vrućih i mirnih dana.

ZAŠTO JE OZON OPASAN?

- Nadražuje disajne puteve i smanjuje funkciju pluća
- Pogoršava astmu i hronične respiratorne bolesti
- Šteti biljkama, usevima i šumama
- Doprinosi stvaranju smoga i smanjuje vidljivost

UTICAJ NA ZDRAVLJE

kašalj, bol u grlu i iritacija očiju

otežano disanje i stezanje u grudima

glavobolja i umor

posebno osjetljive grupe: djeca, stariji, astmatičari

ŠTA MOŽEMO URADITI?

koristiti javni prevoz i smanjiti vožnju

štedjeti energiju i koristiti čiste izvore

ne spaljivati otpad i ne koristiti rastvarače

više zelenila = čišći vazduh

PRIZEMNI OZON NIJE VIDLJIV, ALI NJEGOV UTICAJ JE STVARNI.

ČUVAJMO VAZDUH, ČUVAJMO ZDRAVLJE!

Iako je nebo tokom ljetnjih mjeseci bez smoga, naizgled čisto., veoma je važno steći naviku pratiti kvalitet vazduha, naročito za osjetljive ciljne grupe koje mogu imati zdravstvene tegobe.

Uporedna analiza predstavljanja rezultata kvaliteta vazduha u Crnoj Gori i Evropskoj Uniji

Trend smanjenja graničnih vrijednosti polutanata je važan dio procesa zatvaranja poglavlja 27, pa smo u ovom broju uradili uporednu analizu predstavljanja rezultata monitoringa kvaliteta vazduha u Crnoj Gori i Hrvatskoj, članici Evropske Unije.

Tabela 1: Kalkulacije kategorija vazduha u urbanim sredinama sa graničnim vrijednostima polutanata u Crnoj Gori

Kvalitet vazduha	Polutanti (mg/m ³)					
	NO ₂	PM ₁₀	O ₃	PM _{2,5}	CO	SO ₂
Veoma loš	>400	>100	>240	>60	>20000	>500
Loš	200-400	50-100	180-240	30-60	10000-20000	350-500
Prihvatljiv	100-200	30-50	120-180	20-30	7500-10000	100-350
Dobar	50-100	15-30	60-120	10-20	5000-7500	50-100
Veoma dobar	0-50	0-15	0-60	0-10	0-5000	0-50

Tabela 2: Kalkulacije kategorija indeksa kvaliteta vazduha u urbanim sredinama sa graničnim vrijednostima polutanata u Hrvatskoj (Izvor: <https://iszz.azo.hr/iskzl/>)

Nivo indeksa kvaliteta vazduha	Polutanti (mg/m ³)				
	PM _{2,5}	PM ₁₀	NO ₂	O ₃	SO ₂
Izuzetno loš	75-800	150-1200	340-10.000	380-800	750-1250
Vrlo loš	50-75	100-150	230-340	240-380	500-750
Loš	25-50	50-100	120-230	130-240	350-500
Umjeren	20-25	40-50	90-120	100-130	200-350
Prihvatljiv	10-20	20-40	40-90	50-100	100-200
Dobar	0-10	0-20	0-40	0-50	0-100

Kao što se vidi iz tabelarnih prikaza u Hrvatskoj indeks kvaliteta vazduha ima šest nivoa, od dobrog do izuzetno lošeg, dok je kod nas pet kategorija od veoma dobrog do veoma lošeg.

Razlika je i u graničnim vrijednostima nekih kategorija, pa recimo za $PM_{2,5}$ dnevne srednje vrijednosti od 25 do 50 mg/m^3 su na nivou „Loš“ dok je u Crnoj Gori ta kategorija od 30 do 60 mg/m^3 . Za isti polutant u Crnoj Gori u kategoriju „Veoma loš“ ulaze dnevne srednje vrijednosti veće od 60 mg/m^3 dok je u Hrvatskoj taj nivo za vrijednosti od 50-75 mg/m^3 .

Kada je prizemni ozon u pitanju u Hrvatskoj u nivo „Loš“ ulaze vrijednosti od 130 do 240 mg/m_3 , dok u Crnoj Gori u istoj kategoriji su vrijednosti od 180 do 240 mg/m_3 .

Jasno je da će proces usklađivanja sa zakonodavstvom EU donijeti i promjene u ukupnom sagledavanju problematike, jer niže granične vrijednosti nesumnjivo će imati uticaj i na shvatanje razmjera aerozagađenja, naročito u sredinama koje su hronično ugrožene poput Pljevalja i Bijelog Polja.

Inoviran Praktični vodič za pripremu Lokalnih planova upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom

Praktični vodič za pripremu Lokalnih planova upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom, razvijen u okviru projekta „Opštine za EU - osnaživanje lokalnih zajednica u procesu evropskih integracija Crne Gore“ (M4EU), dorađen je na osnovu novina u Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom kako bi lokalne uprave imale preglednije smjernice u obrađivanju dijela o proširenoj dogovornosti.

Praktični vodič se bavi prepoznavanjem ciljnih grupa, mogućih partnera, regionalne saradnje, kanala komunikacije za građanima, ali i procjenom rizika kao preventivnog mehanizma za eventualne probleme u realizaciji lokalnih planova. Preporučuje se i uspostavljanje kontinuirane komunikacije sa građanima kroz informisanje o aktivnostima u oblasti upravljanja otpadom, istraživanje zadovoljstva građana postojećom infrastrukturuom za odlaganje i uopšte organizacijom upravljanja otpadom u lokalnim zajednicama, uz mogućnost davanja predloga za unapređenje. Autor vodiča je Aleksandar Perović.

Projekat M4EU finansira Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori, a sprovodi se u partnerstvu sa Ministarstvom javne uprave i Zajednicom opština Crne Gore.

Link za preuzimanje: <https://opstinezaeu.me/wp-content/uploads/2026/08/Prakticni-Vodic-za-pripremu-LPUO-inovirani.pdf>

Nedopustivo je pričati o namjerno izazvanim požarima a ne indetifikovati sankcionisati odgovorne !!!

Ekološki pokret „Ozon“ smatra da je nedopustivo, pa čak i iritantno za građane, pričati o namjerno izazvanim požarima širom Crne Gore u toku ljetje sezone, bez odgovarajućih istraga, utvrđivanja činjenica i sankcionisanja odgovornih, što se dešava već decenijama.

Posebno je neukusno to raditi dok pripadnici službi zaštite „ginu“ na terenu i preduzimaju nadljudske

napore da zaustave vatrene stihije koje izazivaju zagađen vazduh, negativne uticaje na ljudsko zdravlje i životnu sredinu i prave nemjerljive ekonomske štete tokom turističke sezone.

Namjerno izazivanje požara predstavlja teško krivično djelo protiv opšte sigurnosti ljudi i imovine, sa ozbiljnim pravnim, ekološkim i društvenim posljedicama.

Namjerno izazivanje požara i regulisano je Krivičnim zakonikom Crne Gore kroz krivično djelo Izazivanje opšte opasnosti (Član 327) i teža djela protiv opšte sigurnosti gdje se navodi: „Ko izazivanjem požara dovede u opasnost život ili tijelo ljudi ili imovinu veće vrijednosti, kazniće se zatvorom“.

Ako je djelo učinjeno u grupi i ako je izazvalo tešku tjelesnu povredu ili smrt, odnosno imovinsku štetu velikih razmjera, zapriječene kazne zatvora su znatno veće i upućuju na višegodišnji zatvor u skladu sa pratećim članom za teška djela protiv opšte sigurnosti.

Upravo su ovakve situacije bile razlog da prije više od 5 godina pokrenemo inicijativu za formiranje posebne jedinice policije za borbu protiv ekokriminala, koja bi u saradnji sa tužilaštvom mogla da donese promjene na terenu.

Šta treba da se desi da se na vrijeme krene za preventivnim aktivnostima, naročito na hroničnim lokacijama, da se nakon stabilizovanja nastave istrage koje bi mogle dovesti do utvrđivanja odgovornosti za izazivanje požara?

Nažalost ništa se nije promijenilo, nema odgovornih, nema adekvatnih kazni, nema ni naznaka da će se i posle ovakvog ljeta izvući pouke i donijeti održiva strategija koja bi mogla biti efikasno primjenjena na terenu.

Ekološki pokret „Ozon“ će tokom narednog perioda inicirati razgovore sa nadležnim institucijama sa jasnim zahtjevom da više nije dopustivo neindetifikovanje i nekažnjavanje odgovornih, kao i nepreuzimanje odgovornosti za izostajanje vidljivih rezultata.

Nadamo se značajnoj podršci javnosti jer je riječ o nečemu što nas se svih tiče.

Šestogodišnji Lazar Čolaković prvi sa 100% tačnih odgovora na Eko-kvizu Android aplikacije „Zmije Crne Gore“

Lazar Čolaković, naš najmlađi učesnik sa šest godina, prvi je tačno odgovorio na sva pitanja Eko-kviza u okviru Android aplikacije „Zmije Crne Gore“ i ostvario maksimalan rezultat od 100 odsto.

Ovim rezultatom Lazar je pokazao izuzetno znanje o zmijama koje naseljavaju Crnu Goru, njihovoj biologiji, značaju i zaštiti. Za pokazano znanje i interesovanje za prirodu, u ime NVO Ekološko udruženje mladih „Zeleni centar“, pohvalnicu mu je uručio Miloš Džiknić, izvršni direktor organizacije.

Lazarov uspjeh dolazi nakon objavljivanja nove, unaprijeđene verzije Android aplikacije „Zmije Crne Gore“, koju je razvio „Zeleni centar“ sa ciljem da građanima približi vrste zmija koje žive na području naše zemlje i doprinese njihovom boljem poznavanju i zaštiti.

Jedna od značajnih novina je mogućnost da korisnik fotografiše zmiju i putem aplikacije dobije pomoć pri određivanju vrste, dok novi Eko-kviz omogućava korisnicima da na zanimljiv i edukativan način provjere svoje znanje o zmijama Crne Gore.

Prijatelji unaprijeđene verzije aplikacije su Eko Fond, Agencija za zaštitu životne sredine, Turistička organizacija Nikšić i Park prirode Piva, koji su podržali dalje unapređenje ovog edukativnog digitalnog alata i promociju odgovornog odnosa prema prirodi i biodiverzitetu.

Posebno nas raduje što je upravo jedan od naših najmlađih korisnika prvi uspješno savladao sva pitanja. Lazarov rezultat pokazuje koliko edukacija o prirodi može biti zanimljiva najmlađima i koliko je važno od ranog uzrasta razvijati znanje, radoznalost i odgovoran odnos prema divljim vrstama.

Aplikacija „Zmije Crne Gore“ dostupna je za besplatno preuzimanje putem Google Play prodavnice.

Serdara Jola Piletića 1
81400 Nikšić
040/ 206 564
067/ 608 083
office@ozon.org.me
www.ozon.org.me

AKTUELNOSTI**Usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom, elektronsko glasanje, glasanje u načelu**

Skupština Crne Gore je na sjednici Šestog vanrednog zasijedanja u 2026. godini, dana 26. avgusta 2026. godine donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom a Predsjednik Crne Gore Jakov Milatović je 28. avgusta donio Ukaz o proglašenju.

Jedan od noviteta sz i definisani rokovi za uspostavljanje programa proširene odgovornosti.

Član 40

Poslije clana 120 dodaje se novi clan koji glasi; „Rok za uspostavljanje programa prostrene odgovornosti

Clan 120a

- (1) Program prosirene odgovornosti proizvodaca za ambalazu uspostavice se do 31. decembra 2027. godine.
- (2) Program prosirene odgovornosti proizvodaca za elektricnu i elektronsku opremu uspostavice se do 31. decembra 2030. godine.
- (3) Program prosirene odgovornosti proizvodaca za baterije uspostavice se do 31. decembra 2030. godine.
- (4) Program prosirene odgovornosti proizvodaca za tekstil uspostavice se do 31. decembra 2030. godine.
- (5) Program prosirene odgovornosti proizvodaca za ambalazu iz stava 1 ovog clana i sistem povracaja jednokratnih plasticnih boca za pice uspostavijaju se i sprovode fazno, u skladu sa dinamikom i mekukoracima utvrdenim planom implementacije, tako da se ciljevi odvojenog sakupljanja iz clana 64 stav 6 ovog zakona ostvare najkasnije u roku od sedam godina od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Novi Zakon dostupan je na linku:

<https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/zakoni-i-drugi-akti/1160/4331-25508-27-3-26-1-5.pdf>

Usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama

Skupština Crne Gore je na sjednici Šestog vanrednog zasijedanja u 2026. godini, dana 26. avgusta 2026. godine donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama a Predsjednik Crne Gore Jakov Milatović je 28. avgusta donio Ukaz o proglašenju.

Zakon i Ukaz su dostupni na linku:

<https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/zakoni-i-drugi-akti/1161/4332-25509-27-4-26-2-5.pdf>

1 5 godina Arhus centara Podgorica i Nikšić

 arhus-centri.me

< **ECO CHAT** >**Danilo Pićurić: Ne moramo voljeti zmije da bismo ih poštovali**

U ovom broju „EkoLoga“ razgovaramo sa **Danilom Pićurićem iz Nikšića**, mladim zaljubljenikom u prirodu čiji su poseban fokus zmije, terenski rad i wildlife fotografija. Njegovo interesovanje za zmije počelo je još u djetinjstvu, a danas vrijeme provedeno u prirodi koristi za njihovo posmatranje, fotografisanje i bilježenje podataka o vrstama, staništima i ponašanju jedinki. Kroz Instagram stranicu „Zmijurak“ dijeli fotografije, iskustva i edukativne sadržaje, sa željom da doprinese boljem razumijevanju ovih životinja i razbijanju predrasuda koje ih prate.

sa **Danilom Pićurićem iz Nikšića**,

Sa Danilom smo razgovarali o njegovom prvom susretu sa poskokom, iskustvima sa terena, podacima koje prikuplja, planovima za budućnost, ali i o tome koliko edukacija može uticati na naš odnos prema zmijama. Dotakli smo se i aplikacije „Zmije Crne Gore“, koju je Danilo već imao priliku da koristi, kao i mogućnosti da svojim iskustvom doprinese daljem razvoju edukativnog Eko kviza.

Sa Danilom je razgovarao Miloš.

Miloš: Danilo, za početak bih volio da te malo bolje predstavimo čitaocima „EkoLoga“. Šta si po struci, čime se trenutno baviš i kako je uopšte počela tvoja priča sa zmijama? Kada je dječja radoznalost prerasla u nešto čemu danas posvećuješ veliki dio svog vremena?

Danilo: Završio sam srednju Ekonomsko ugostiteljsku školu kao ekonomski tehničar. Trenutno prikupljam novac za potrebne ekspertize za rad sa zmijama otrovnicama. Nekoliko puta sam pokušavao da studiram biologiju u Podgorici, ali sam vremenom shvatio da mi naučni pristup u klasičnom smislu nije ono u čemu se pronalazim, već da me mnogo više privlači praktičan, terenski rad sa ovim meni prelepim životinjama. Još u ranom detinjstvu slušao sam mnoge mitove, loša iskustva i priče o zmijama, ali moj prvi susret sa poskokom bio je dosta drugačiji i promenio je moje gledanje na njih. Poskok se sunčao i moje prisustvo ga u početku uopšte nije zanimalo. Tek kada sam mu se malo približio, polako je zašao među kamenje. Nije me napao, nije skočio na mene niti je uradio bilo šta slično. Jednostavno je mirno otišao svojim putem i napravio granicu između nas dvojice. Upravo mi je taj susret pokazao da ono što sam slušao o zmijama i ono što sam zapravo video u prirodi nisu ista stvar. S obzirom na to da sam kao dete dosta vremena provodio u prirodi, iz radoznalosti sam počeo da zapisujem šta primećujem. Vremenom sam uvidio određene zanimljive obrasce, pa sam tada odlučio da malo ozbiljnije vodim evidenciju. Fotografija je došla spontano tokom srednje škole. Wildlife fotografija mi je trenutno više hobi i način umetničkog izražavanja, dok mi je prikupljanje informacija i podataka sa terena primarna stvar. Te podatke čuvam i želim da ih jednog dana iskoristim za ozbiljniji rad.

Miloš: Poseban fokus tvog interesovanja su Viperidae, odnosno ljutice. Šta te kod njih toliko fascinira i kako zapravo izgleda jedan tvoj izlazak na teren kada kreneš u potragu za zmijama?

Danilo: Porodica Viperidae, odnosno ljutice, oduvek su mi bile fascinantne zbog svog izgleda, ali me je kasnije još više zadržala njihova adaptacija, stil života i način preživljavanja u različitim ekosistemima i uslovima. Posebno mi je zanimljiv njihov vilični aparat,

odnosno solenoglifni sistem, i sama dinamika njegovog funkcionisanja. Brzina, preciznost i način na koji funkcioniše taj sistem oduvek su u meni budili veliku fascinaciju.

Jedan moj izlazak na teren ne izgleda uvek onako kako možda izgleda na društvenim mrežama. Fotografija koju neko vidi može nastati nakon nekoliko sati hodanja, traženja, čekanja i posmatranja, a nekada se vratim kući i ne pronađem ništa. Upravo mi je taj nepredvidivi deo terena jedan od najzanimljivijih. Nikada ne znaš šta ćeš pronaći. Kada pronađem zmiju, fotografija mi nije uvek prioritet. Mnogo su mi važniji samo posmatranje, dokumentovanje i podaci koje mogu da zabeležim.

Miloš: Pretpostavljam da uz fotografisanje bilježiš i dosta informacija o životinji, mjestu na kojem si je pronašao i uslovima na terenu. Šta sve prikupljaš, kako koristiš te podatke i postoji li želja da jednog dana budu dio nekog ozbiljnijeg stručnog ili naučnog rada?

Danilo: Nažalost, zbog hakerskih napada koje sam imao na prethodne stranice, galerije fotografija i baze podataka, danas sam u velikom minusu kada je reč o ranije prikupljenom materijalu. Deo toga sam izgubio, što mi je teško palo, jer su u pitanju godine rada. Ono što danas volim da prikupljam jesu, pre svega, podaci o terenu, tip staništa, njegovi uslovi, prisustvo i dostupnost vode i hrane, tip plena, vegetacija i druge karakteristike lokaliteta. Zatim beležim koordinate mesta na kojem sam sreo jedinku, vrstu, njeno trenutno stanje, morfu jedinke, šta je u tom trenutku radila i druge podatke koji mogu biti značajni.

Te podatke koristim kako bih bolje razumeo obrasce ponašanja, aktivnosti i druge pojave koje primećujem na terenu, ali i da bih svoja zapažanja mogao da upoređujem sa dostupnom naučnom literaturom.

Do sada te podatke nisam objavljivao. Čuvam ih i dalje jer želim da ih koristim za bolje razumevanje herpetofaune, a voleo bih da u budućnosti objavim rad koji bi se bavio morfologijom poskoka. Za mene je važno da pre eventualne publikacije ti podaci budu dovoljno dobro sređeni i provereni, kao i da imaju odgovarajući stručni kontekst.

Imao sam priliku da učestvujem u radu sa različitim nevladinim organizacijama, na naučnoistraživačkim kampovima, kao i da sarađujem sa biolozima i različitim stručnjacima. Takva iskustva su mi dosta pomogla, posebno u razvijanju pravilnije terminologije i načina rada, ali i kroz samu razmenu informacija.

Miloš: Kada toliko vremena provodiš na terenu, sigurno postoje susreti koji ostanu posebno urezani u sećanju. Koji bi ti izdvojio?

Danilo: Bilo je dosta zanimljivih susreta, ali jedan bih posebno izdvojio. Kada sam počeo ozbiljnije da fotografišem, vraćajući se jednom prilikom sa terena, video sam nekoliko ljudi na ulici i mužjaka poskoka kojeg su želeli da ubiju. Tog dana je bilo izuzetno toplo, a zmiju su iz njenog skrovišta verovatno isterali radovi koji su se odvijali u blizini. Predstavio sam se ljudima i pokušao da im objasnim situaciju i promenim način na koji gledaju na zmiju. Na kraju sam uspešno i bezbedno izmestio zmiju i omogućio joj da nastavi svojim putem. Taj susret mi je ostao u sećanju jer sam, osim same zmije, imao priliku da direktno utičem i na ljude i pokažem im da situacija može da se reši i bez ubijanja životinje.

Miloš: Upravo je strah vjerovatno prva reakcija mnogih ljudi kada ugledaju zmiju. Koliko se njihovo stvarno ponašanje razlikuje od slike koju smo o njima stvorili i šta bi trebalo da uradimo kada se nađemo u njihovoj blizini?

Danilo: Mislim da mi kao društvo imamo dosta različitih mitova, pogrešno protumačenih situacija, ali i stvarnih loših iskustava koja, nažalost, dodatno iskrivljuju sliku o zmijama. Zmije su po prirodi uglavnom neupadljive životinje. Ne traže konflikt i mnogo češće žele da izbegnu čoveka nego da mu priđu.

Njihovo ponašanje ne bih opisivao kroz ljudsku „agresiju“, već pre kroz odbrambene reakcije kada se oseće ugroženo. Pre svega, neko ko provodi dosta vremena u prirodi mora da bude svestan da može da sretne i zmiju. Kada je ugleda, najvažnije je da je posmatra sa bezbedne udaljenosti i da ne pokušava da je ubije, pomera ili uhvati. Ako joj se ostavi dovoljno prostora, najčešće će pokušati da se udalji i nastavi svojim putem. Što se tiče blizine kuća, važno je održavati dvorište i prostor oko kuće, jer neuredna mesta mogu pogodovati prisustvu glodara, koji su jedan od važnih izvora hrane za mnoge zmije. Ako se zmija ipak pojavi, najbolje je ostaviti joj prostor i ne provocirati je.

Miloš: Dio želje da ljudima približiš zmije prenio si i na „Zmijurak“. Kako je nastala ta stranica, šta želiš da ponudiš ljudima kroz nju i koliko ti je važno da fotografija koju objaviš nastane uz poštovanje same životinje?

Danilo: „Zmijurak“ je zapravo drugi naziv i nastavak mojih starih stranica pod nazivom „Filozoofija“, koje su, nažalost, više puta bile hakovane. Ideja tih stranica bila je edukacija, povezivanje sa ljudima koji vole prirodu ili se njome bave, kao i objavljivanje mojih fotografija, edukativnih tekstova i sadržaja sa terena. Nažalost, zbog tih napada izgubio sam veliki deo ranije napravljenog sadržaja, portfolija i podataka, ali nisam želeo da odustanem. „Zmijurak“ je nastavak te priče, samo sa još većim fokusom na zmije i ono čime se danas bavim. Trenutno objavljujem samo na Instagramu, ali u bliskoj budućnosti bih voleo da počnem i da snimam edukativni video sadržaj, posebno kada počnem profesionalnije da se bavim radom sa zmijama otrovnicama. Ne bih voleo da cilj bude samo broj pratilaca. Mnogo mi je važnije da ljudi koji dođu na stranicu zaista dobiju nešto korisno i da se oko nje vremenom napravi mala, ali kvalitetna zajednica ljudi koje zanimaju zmije, priroda i terenski rad.

Kada je fotografija u pitanju, pre svega, bezbednost životinje, mene i ljudi koji se nalaze u neposrednoj blizini je prioritet. Trudim se da stres za životinju svedem na minimum i da vreme kontakta bude što kraće. Ukoliko fotografija može da nastane bez ikakve fizičke manipulacije, to mi je uvek prvi izbor. Svemu pristupam etički i sa poštovanjem prema životinji. Fotografija mi nikada nije važnija od njenog mira i bezbednosti.

Miloš: Primjećuješ li da se odnos ljudi prema zmijama mijenja? Posebno mi je zanimljiv primjer tvog sestrice i njegov rezultat na Eko kvizu u aplikaciji „Zmije Crne Gore“, jer pokazuje koliko edukacija od malih nogu može biti važna.

Danilo: Starijim ljudima je često teže promeniti sliku koju već imaju o zmijama, kao i način na koji će reagovati kada ih sretnu. Međutim, primetio sam da se kod mlađih osoba svest o njima polako menja. Pomenuo bih odličan primer mog sestrice Lazara Čolakovića. Slušajući mene i učeći kroz razgovore sa mnom, dosta je naučio o zmijama, a nedavno je na aplikaciji „Zmije Crne Gore“ uradio Eko kviz sa 100% tačnih odgovora. Meni je to odličan pokazatelj koliko sam pristup edukaciji može da utiče na kasnije shvatanje životinja i formiranje stavova. Ako se deci od malih nogu priroda predstavi kroz znanje, umesto kroz strah i predrasude, postoji mnogo veća šansa da će kasnije prema životinjama imati drugačiji odnos.

Miloš: Kada smo već pomenuli aplikaciju „Zmije Crne Gore“, imao si priliku da je pogledaš. Kakav je tvoj utisak o njoj i da li bi bio zainteresovan da svojim terenskim iskustvom i znanjem doprineseš daljem ažuriranju postojećeg Eko kviza novim pitanjima za korisnike?

Danilo: Za aplikaciju „Zmije Crne Gore“ sam čuo i nekoliko puta sam bacio pogled na nju. Mislim da je to baš dobra i zdrava priča. Iskreno, kada bih kao mali imao nešto takvo, verovatno bi mi dosta ulepšalo detinjstvo. Mislim da kroz aplikaciju može dosta toga da se nauči, posebno ljudima koji tek počinju da se interesuju za zmije i žele da nauče više o vrstama koje mogu da sretnu u Crnoj Gori. Naravno. Uvek volim da podržim i učestvujem u nekoj

zdravoj i edukativnoj priči. Ako mogu svojim iskustvom sa terena da doprinesem tome da aplikacija bude još korisnija i zanimljivija, rado bih učestvovao.

Miloš: Kada pogledaš nekoliko godina unaprijed, gdje bi volio da te odvede sve ovo što danas radiš i kakvu budućnost zamišljaš za sebe i „Zmijurak“?

Danilo: Za nekoliko godina vidim Danila kao profesionalnog "snake handler", verovatno u okviru neke institucije ili organizacije, uz redovan rad na edukaciji, kako na društvenim mrežama tako i van njih. Želim da putujem, upoznajem različite ekosisteme i dokumentujem što veći broj vrsta ljutica, odnosno Viperidae. Želim da kroz taj rad spojim praktično iskustvo, edukaciju, fotografiju i dokumentovanje. Voleo bih da „Zmijurak“ ostane mesto koje možda neće imati ogroman broj ljudi, ali će imati prave ljude, one koji su tu da nešto nauče, podele iskustva, ostvare kontakt i zajedno razvijaju neku normalnu i zdravu priču oko prirode i životinja. Ne želim da cilj bude samo broj pratilaca. Mnogo mi je važnije da ljudi koji dođu na stranicu zaista dobiju nešto korisno.

Miloš: I za kraj, kada bi mogao da promijeniš samo jednu predrasudu o zmijama, koja bi to bila? Šta bi poručio nekome ko će možda već sutra u prirodi naići na zmiju?

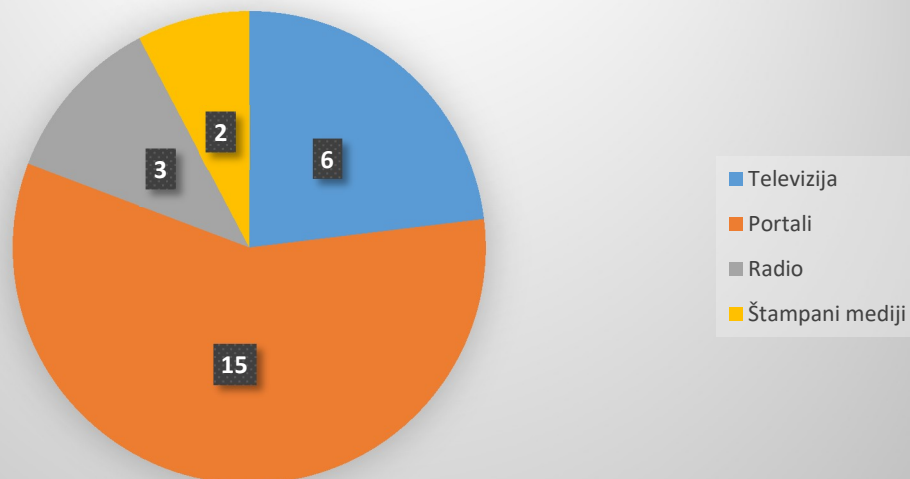
Danilo: Voleo bih da promenim predrasudu da su zmije agresivne. Zmije ne funkcionišu kroz agresiju prema čoveku, već kroz odbrambene reakcije kada se osećaju ugroženo. Mislim da bi već samo razumevanje te razlike dosta promenilo način na koji ljudi gledaju na njih. Ako si sreo ili srela zmiju, stani, posmatraj je i daj joj prostora. Vrlo brzo će ti sama pokazati koliko zapravo nema nikakav interes za tebe. Ne prilazi joj, ne pokušavaj da je uhvatiš ili povrediš i pusti je da nastavi svojim putem. Mnogo češće će zmija želeći da pobjegne od tebe nego da ima bilo kakav kontakt sa tobom. Ne moramo da volimo zmije da bismo ih poštovali. Dovoljno je da ih razumemo. Ako kroz moj rad uspem da promenim mišljenje makar nekolicini ljudi i da neko zbog tog znanja odluči da zmiju ne ubije, već da je jednostavno pusti da nastavi svojim putem, smatraću da je sve ovo vredelo.

Upravo tom porukom Danilo Pićurić završava naš Eco Chat. Njegova želja je da kroz terenski rad, fotografiju i edukaciju doprinese drugačijem odnosu prema životinjama koje često upoznajemo prvo kroz strah i predrasude.

Kako je Danilo poručio čitaocima „Ekologa“, nije potrebno da volimo zmije da bismo ih poštovali. Dovoljno je da ih razumijemo.

Medijske aktivnosti Ekološkog pokreta „Ozon“

Pregled pojavljivanja po vrstama medija
Avgust 2026

Emisija NATURA, TVNK

Link za emisiju: <https://youtu.be/eZt5GUH3sNo?si=IfalMso85gnAtJcm>

Pratite nas na Instagramu

